

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Francisci Montmorencii E Societate Iesv Cantica Et Idyllia
Sacra**

Montmorency, François de

Antverpiae, 1638

Francisci Montmorencii E Societate Iesv Paraphrasis Poetica Psalmorum
VII. Quibus Pompas Trivmphorum Avt Sacrorum David Rex Celebravit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69423)

FRANCISCI
MONTMORENCII
E SOCIETATE IESV
PARAPHRASIS POETICA
PSALMORVM VII.
QVIBVS POMPAS
TRIVMPHORVM
AVT
SACRORVM
DAVID REX
CELEBRAVIT.

H 5 CAN-

CANDIDO
LECTORI
S.

Vbiungimus Canticis in hac editione postremâ , ac per modum Appendicis damus , Septem hos PSALMOS quibus Rex DAVID solemnes Triumphorum, Nuptiarum, Sacrorum pompas miro Lyrici carminis artificio decantauit. Materia his eadem est cum CANTICIS: si CANTICA (vt vult beatus Augustinus) læto semper constare debent argumento. Titulus insuper vtrisque communis, cùm eiusmodi PSALMI promiscuè CANTICVM PSALMI, vel PSALMVS CANTICVM nuncupentur.

Vario genere carminum has Epipompeuticas Odas expressimus : Glyconio , Epodo, Anacreontico, ac Sapphico Pomparum Choris accommodatissimo versu ; & qui peritis auribus Hilarem illum Rhythmum referat, quem veteres *Lesbium pedem* dixerunt, vulgus nostratum *quinque passus* appellat. Et verò si periculum facere lubeat , reperies Strophen

Strophen Sapphicam ad vnguem saltationis eius numeris respondere. Sic intelligendus, aliorum pace, mihi videtur Flavius Iosephus, dum libro septimo Antiquitatum Dauidem memorat bellis defunctum Triumphales aliquas Odas Pentametro, id est Sapphico versu condidisse. Non enim adduci possum vt credam, Iosephum hîc loqui de Pentametro illo carmine, quo flebiles Elegi terminari solent. Odas scripserit Dauid Elegiaco caractere? Ridiculum. Hoc etiam, vt opinor, innuit Præfatione in librum Iob, Diuus Hieronymus; qui Iosephi & Philonis fretus testimonio, Dauidem affirmat in morem Alcæi & Sapphus Lyrico metro decurrere, interdumque Græci Pindari ad instar assurgere; dum ore profundiori, & Dithyrambico spiritu, Hymnos Dei Maiestati votiuos perfoluit. Maiorem tamen à nobis sanctus Hieronymus iniisset gratiam, si rationem aliquam metiendi carminis Hebraici paulò accuratius tradidisset. Quotusquisque enim hac nostrâ tempestate verum Hebrææ Poëseos artificium intelligit? Fatetur ipse Cardinalis Bellarminus in suis Institutionibus ad Linguam Sacram, penitus iam ignorari veterem illam Hebraicam Musam; quæ tota cælestis, & germana Dei filia, ab ipsius Numinis inexhausto fonte promanauit.

In

In eo nunc sum, ut aliqua eius vestigia
per altissimum obliuionis puluerem impres-
sa, tentabundus explore. Faue Lector be-
neuole,

— dum tibi res antiqua laudis & artis
Ingredior, sacros ausus recludere fontes;
Hebraumque cano Romana per oppida car-
men.

I N D E X

P S A L M O R V M.

POMPA NVPTIARVM
CHRISTI CVM ECCLESIA
SVB SALOMONIS TYPO.

Eruſtauit cor meum verbum bonum.

P S A L M V S X L I V.

POMPA INAUGVRATIONIS
SALOMONIS IN REGEM.

Deus iudicium tuum Regi da.

P S A L M V S L X X I.

POMPA TRIVMPHI
DAVIDICI DE PALÆSTINIS.

Exaudiat te Dominus in die
tribulationis.

P S A L M V S X I X.

POMPA TRIUMPHI
DAVIDICI DE AMMONITIS.
Domine in virtute tua lætabitur Rex.

P S A L M V S XX.

POMPA TRIUMPHI
DAVIDICI DE SYRIS
ET ALIIS HOSTIBVS.

Benedictus Dominus Deus meus,
qui docet.

P S A L M V S CXLIII.

POMPA SACRORVM
CVM DV CERETVR IN ARCEM SIONIS

A R C A D E I.

Exurgat Deus, & dissipentur
inimici eius.

P S A L M V S LXVII.

POMPA ALTERA SACRORVM

Quàm dilecta tabernacula tua.

P S A L M V S LXXXIII.

ILLVSTR. AC REVERENDISSIMO

PETRO-LOYSIO

C A R A F Æ

EX DVCIBVS NVCERIÆ

EPISCOPO TRICARICENSI

AC SEDIS APOSTOLICÆ

AD RHENI LIMITEM

L E G A T O

ROMAM POSTLIMINIO REVERTENTI

PROPEMPTICON.

T redeas, voneo, fausto cum Numi-
ne Romanæ

Premia laturus meritorum digna,
LOYSI-

PETRE Carasæus sanguis. Quàm gratus
in Urbem,

Quàm prosper venies? quo te Romanus amore
Excipiet reducem PATER, & quo Curia
plausu,

O PAULI rediuiua, tui gentilis, imago?

En erit Heroo mihi fas quandoque cothurno

Per populos vulgare tuæ præconia laudis?

Interea dum spe tantos attollor in orsus,

Hæc, sine, te numeris lenioribus Oda salutet.

PSAL-

PSALMVS LXIV.

TITVLVS

* Iedidoth,
in Hebræo
vox est
multitudi-
nis, termi-
nationis fe-
mineæ, in-
nuens puel-
las qua de
more Epi-
thalamium
canebant.

CANTICVM PRO * DILECTO.

Ructauit cor meum verbum
bonum : dico ego opera mea
Regi.

Lingua mea calamus scribæ, velociter
scribentis.

Speciosus forma præ filijs hominum,
diffusa

ARGUMENTVM.

PSALMVS hic, carmen est epithalamicum, quo nuptiæ CHRISTI cum ECCLESIA, sub Regis SALOMONIS typo, celebrantur à choro Virginum obuiam Sponso & Sponsæ prodeuntium. Canticum hoc DAVIDIS, vt materiâ & antiquitate, sic artificio & suauitate, longè ceteris profanorum Poëtarum carminibus Nuptialibus antecellit.

Mens ardore nono calet,
Pares connubialibus
Pompis dum meditor modos,
Sponso carmina dum paro
Nuptialia Regi.

Lingua prætrepidans aues
Anteuertere feruidi
Acres pectoris impetus,
Sponso carmina dum paro
Nuptialia Regi.

Nil moror calamum, nihil
Scribæ præcipitem manum:
Voce sed liquidâ iuuat
Sponso carmina dicere
Nuptialia Regi.

O quem te rear? os enim
Non mortale tibi est, neque

I

Sonat

* Similis
propemodum est
argumenti
Canticum
Canticorum Salomonis.

diffusa est gratia in labijs tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Accingere gladio tuo super femur tuum,
potentissime,

Specie tuâ, & pulchritudine tuâ intende,
prosperè procede, & regna,

Propter veritatem & mansuetudinem,
& iustitiam : & deducet te mirabiliter dextera tua.

* Hyper-
baton.

Sagittæ tuæ acutæ, * populi sub te cadent,
in corda inimicorum Regis.

Sedes tua Deus in sæculum sæculi : virga
directionis virga regni tui.

Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem.

Sonat vox hominem tua.

Et quis, Sponse, velit tibi

Se componere formâ?

Quis certare tuis genis,

Tener regnat ubi pudor?

Quis certare tuis labris,

Blanda regnat ubi Charis?

Hinc è millibus unum

Te sibi Deus eligit,

Te cunctis mage diligit.

Oris nempe tui decor

Dignus imperio est: neque

Deest mascula virtus.

** Mucro testis erit tuo*

Appensus femori, tuisque

Arcus ex humeris sonans;

Quàm certâ calamos manu

Spargis, acer in hostem.

* Gladius
& arcus
perfectæ
panoplæ
symbolum
sunt.

Sed nec mucro, nec impiger

Arcus, sic populos tibi

Latè subdet; ut Æquitas,

Et Clementia flectere

Legum sueta rigorem,

Incorruptaque Veritas

Sceptri fida tui comes.

His virtutibus enites

Osor criminis; his tuæ

Surrexere curules:

Ipse quas Deus approbans

I 2

Æternâ

tem : propterea vnxit te Deus Deus tuus
oleo lætitiæ præ confortibus tuis.

Myrrha , & gutta , & casia à vestimen-
tis tuis , à domibus eburneis : ex quibus de-
lectauerunt te filiæ Regum in honore tuo.

Astitit Regina à dextris tuis in vestitu de-
aurato : circumdata varietate.

Audi

Æternâ stabilit fide.

Qui te pretulit amulis

Vnum principibus; sacro

Qui te tinxit oliuo.

* *Hinc tuis fluit è comis
Myrrha nimbus, & extima
In oram chlamydis cadit
Stactes & casia pari
Temperatus odore.*

*Hinc vestis tua nobili
Halat omnis aromate,
Scrinijs quod eburneis
Seruarunt tibi Virgines
Regum sanguine creta,*

*Unguentatus ut ambules
Festas per Solymæ vias
Dictâ coniugio die:*

*Dextrum sponsa tibi latus
Quando regia claudit*

*Auro picta sinus, obit
Quos limbus Phrygiâ modis
Illusus varijs acu.*

*Sic interuiret humidis
Micans nubibus arcus,*

*Et discriminat atherem
Sectum mille coloribus.*

Ille sidera supputet,

Qui cultus numerare vult

Et monilia Sponse.

* Allusio
ad illud
Psal. 132.
Sicut un-
guentum
in capite,
quod de-
scendit in
barbam,
barbam
Aaron:
quod de-
scendit in
oram vesti-
menti eius.
vt meri-
tò oleum
effusum
Christi no-
men sit.

Audi filia & vide, & inclina aurem
tuam: & obliuiscere populum tuum, & do-
mum patris tui,

Et concupiscet Rex decorem tuum: quo-
niam ipse est Dominus Deus tuus, & ado-
rabunt eum.

Sis instructa licet satis
 Alma Virgo ; mihi tamen,
 Adhuc pauca monebere.
 Fac memor mea sub tuo
 Dicta pectore condas.

Posthac & genus, & tuam
 Obliviscere patriam,
 Natalemque patris domum,
 Nec te cura sodalium
 Tangat, vlla tuarum.

Tibi, credo, molesta res
 Accidet, popularibus
 Abstinerere : sed abstine.
 Arte non aliã magis
 Demerebere Sponsum.

Qui tuis face mutuã
 Respondebit amoribus:
 Tibi totus & imminens
 Adherebit ; ut assitas
 Lenta vitis ad ulmos.

Ipsè sit Dominus tibi,
 Ipse præsidium, & Pater,
 Dei denique sit loco,
 Opis nullius indiges
 Tali freta marito.

En tibi bipatientibus
 Valuis se referat tui
 Fortunata viri domus.
 Transfer aureolas pedes

Et filiæ Tyri in muneribus vultum tuum
deprecabuntur, omnes diuites plebis.

Omnis gloria eius filiæ Regis ab in-
tus, in simbrijs aureis circumamicta varie-
tatibus.

Adducentur Regi virgines post eam
proximæ eius afferentur tibi.

Affe-

Limen, a omine fausto.

*Omnis hac tibi seruiet
Potens Aula: crepantibus
Ecce te foribus vocat.*

Transfer aureolos pedes

Limen, omine fausto.

*Expectant Tyria tibi
Ut dent munera virgines.*

Moras corripe; posceris.

Transfer aureolos pedes

Limen, omine fausto.

Iam minor genibus suas

Tibi promet Arabs opes.

Moras corripe; posceris.

Transfer aureolos pedes

Limen, omine fausto.

*O qua gloria! quod tibi
Inde proueniet decus!*

Quamuis laus tua sat suis

Est contenta bonis, sat est

Morum dote beata;

Pluris hanc ego fecerim,

Quam, quas deproperat tibi

Telas Assyrius labor

Filis molliter aureis

Textas arte magistrâ.

I Virgo pede candido,

^b Vittatasque subi fores:

En Heroides affecla

137 ^a Omen
sic dictum.
quod ore
fiat, vt in-
quit Festus,
& Varro;
& Cicero
lib. 1. de
Diuinat.
Deorum,
ait, voces
obserua-
bant Py-
thagorei,
quas omi-
na vocabât.

Sed quod
illi super-
stitiosè, hoc
legitimè
obseruarût
Hebræi, os
veri Dei
consulen-
tes in nu-
ptijs, vt do-
cemur Ge-
nes. 24. cap.

En Rebec-
ca coram te
est, sit vxor
filij domini
tui, sicut
locutus est
Dominus.

^b Sponsi
postes vittis
corona-
bantur.

Afferentur in lætitiâ & exultatione : ad-
ducentur in templum ^a Regis.

^a Templi
nomen ge-
nerale est:
pro locis
enim qui-
buscumque
magnis an-
tiqui tem-
pla dicebāt.
Tēpla dicta
quasi tecta
ampla. Isid.
15. Etym.
c. 4.

Pro patribus tuis nati sunt tibi filij : con-
stitues eos principes super omnem terram.

^b Memores erunt nominis tui in omni
generatione & generationem.

^b Hierony-
mus, Sym-
machus,
Theodore-
tus legunt
numero sin-
gulari,
Memor
ero, &c.
Dicendum
itaque, ver-
ba hac esse
Vatis polli-
centis ater-
nitatem,

Propterea populi ^c confitebuntur tibi in
æternum : & in sæculum sæculi,

his nuptijs Sponsi, suis carminibus.
^c Observat Chrysostomus, Psalmum hunc desinere sicuti
ceptus fuerat per laudes Sponsi.

PSAL-

*Se vestigia post tua
Sistunt Regis ad aulam.*

*Qui plausus? quis iò fauor
Gratantis populi, sacra
Ad palatia prospero
Quando proueheris gradu
Tot stipata puellis?*

*O felix ter & ampliùs
Sponsa! quam sobolem tibi
Auguror fore, qua vice
Patrum per populos dabit
Olim iura volentes?*

*O par nobile coniugum!
Meo vos ego carmine
Numquam preteritos sinam:
Seris vestra nepotibus
Vsq̄ nomina tradam.*

*Gangis ultimis accola
Attentis bibet auribus
Hec, non interitura qua
Sponso carmina profero
Nuptialia Regi.*

PSALMVS LXXI.

TITVLVS

* In Salomonem.

* Hieronymus proprie
dixit ex Hebraeo, Salo-
moni: sup-
ple, dictus
aut con-
gruens
Psalmus.

DEus iudicium tuum Regi da : &
iustitiam tuam filio Regis:

Iudicare populum tuum in iustitiâ , &
pauperes tuos in iudicio.

Suscipiant montes pacem populo : &
colles iustitiam.

Iudi-

ARGUMENTVM.

Postquam rex DAVID filium SALOMONEM, MESSIÆ typum, summâ totius populi gratulatione, solemniter in Regem inauguratum vidit; illi spiritum Iudicij, ac fausta omnia à DEO precatur hoc septuagesimo primo Psalmo. Is præter ceteros visus est mihi opportunus, quem modò sub auspiciatum Serenissimi Cardinalis FERDINANDI Hispaniarum Infantis ad suos Belgas aduentum, pari lætitiæ sensu vsurparem, pari votorum ardore Optimo Principi consecrarem.

DA Deus, ut terris equali iura tenore
Rex plures dicat in annos.
Da quoque, per patrias ut Regis filius
artes

* Tenero formatus ab ungui
Fas aqumque colat. Tua sit sapientia præsto
Juveni quem mittis in amplum
Imperium: leges populis ferat ille salubres
Quibus aduenit omne fausto
Publica per procerum lectus suffragia Prin-
ceps.

O! mons dilecte Sionis
Excipe formosum plausu Salomona secundo,
Niveam simul excipe Pacem,

Regius Regū c.1.

* Salomon à pueritiâ sanctissimè educatus à Propheta Nathan: quo etiam adnitete, & alijs Regni Proceribus, designatus est à Dauide patre in successorem Regni. Lib.1. Paralip. c.29. & lib.3. Regū c.1.

Iudicabit pauperes populi, & saluos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum Sole, & ante Lunam, in generatione & generationem.

* Regem recens in auguratū describit, aduentu suo subditos recreantem, & benevolentissime ab ijs exceptum, sicut imbrem serotinum ab herbâ de zonsâ, qua Hebrais est vellus.

* Descendet sicut pluuia in vellus: & sicut stillicidia stillantia super terram.

Orietur in diebus eius Iustitia & abundantia Pacis: donec auferatur Luna.

Et dominabitur à mari vsque ad mare: & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum.

Coram

Regius hic blando iuuenis quam nomine praefert.

Hoc fretus Iudice pauper

Non metuet motas vicino à diuite lites,

Non exitiale tribunal.

Non gemet iniusto miserum sub fœnore vulgus.

En arbiter æquus egenos

Qui leuet, infontes absoluat, subruat astus

Quos dira Calumnia struxit.

Aurea prouenient illius sæcula regno:

Regno quod finiet idem

Terminus aternos Solis qui sopiet ignes,

Qui Luna lampada condet.

O qualem Solymæ se Princeps mœnibus infert?

Quas in spes erigit urbem?

Talis in arentes optatus decidit imber

Cancris sub sidere glebas:

Talis Ituræam transmissa canalibus unda

Riuo beat ubere vallem.

Dicite Iò uiuat! bis Iò Iò dicite uiuat!

Salomoni plaudite turba;

Auspice quo, terris Virgo redit arbitra le-

gum,

Redit almo Copia cornu,

Et Pax, non alio posthac turbanda tumultu

Quàm quo vaga machina cali

Soluetur, quo stellarum regina bicornis

Statione reuulsa fatiscet.

Illius Imperij, medium quod Tigris oberrat,

Prætexit & undique pontus,

Non

Coram illo procident Æthiopes : & inimici eius terram lingent.

* Vox Tharſis non mare, non Tharſum Cili- cia, ſed Hi- ſpaniam, & ultra eam Indias ſi- gnificat, quò fre- quens itio & reditio Phœnicum nautarum. Fuſius id probat no- ſter Pineda.

* Reges Tharſis & inſulæ munera of- ferent: Reges Arabum, & Saba dona ad- ducent.

Et adorabunt eum omnes Reges terræ: omnes Gentes ſervient ei.

Quia liberabit pauperem à potente : & pauperem, cui non erat adiutor.

Parcet

Non minor est toto modus aut angustior Orbe.

Par claudit limes utrumque.

Et quis huic armis certet? quis tantus, ut hostis

Possit Salomonis haberi?

Si tamen Æthiopes, illi si fusca Syëne

Ausint indicere bellum,

Protinus Æthiopes, & protinus atra Syëne

Vertent formidine terga;

Afflictique solo, proiectis turpiter hastis,

Ponent in pulvere collum.

Muneribus Reges quanto sapientius amplis,

Seu quos Hispania, seu quos

Tharsus habet, cupiet bene de Salomone mereri,

Et vectigalia pendent!

Mittet ab Eois Ophire fornacibus aurum,

Gemmas opulentus Hydaspes,

Indus ebur: venient Arabum de mollibus hortis

Crocus, & qui balsama stillat.

Leniter incisus pretioso vulnere cortex:

Myrrham donabit Orontes;

Dives ab Antartico messem Regina Sabaam

Nabathæaque germina promet.

Denique quotquot erunt à Gadibus usque su-

premis

Ad Caspia littora Reges,

*Huius adorandis libabunt * oscula plantis:*

Huic seruiet ultima Thule.

Sic tamen à tumidis metui volet ille Tyrannis,

Vt longè malit amari.

* Hinc dicta adoratio, quòd ore seu osculo fieret.

K

A tenui

viuet, accipi
potest nu-
mero plu-
rali viuent:

scilicet pau-
peres, qui-
bus Rex an-
nonam &

aurum A-
rabia dis-
tribuet.

b In nostrâ
lectione cõ-
positum ad-
orabunt,

accipi debet
pro suo sim-
plici: sic le-
git August.

& Hieron.
contra Io-
nian. ora-
bunt pro eo
semper.

c Chaldaeus
Paraph. le-
git, substã-
tificus pa-
nis; iuxta il-
lud Ps. 104.

Et omne
firmamen-
tum panis
contriuuit.

Parcet pauperi & inopi: & animas pau-
perum saluas faciet.

Ex vfuris & iniquitate redimet animas
eorum: & honorabile nomen eorum co-
ram illo.

a Et viuet, & dabitur ei de auro Arabia,
& b adorabunt de ipso semper: tota die bene-
dicent ei.

Et erit c firmamentum in terra in sum-
mis montium, d superextolletur super Liba-
num fructus eius: & florebut de ciuitate
sicut e fœnum terræ.

Sit nomen eius benedictum in sæcula:
ante Solem permanet nomen eius.

Et benedicentur in ipso omnes tribus ter-
ræ: omnes gentes magnificabunt eum.

d Hunc versum sic exponit Rabbi Ioseph apud Pagninum:
Seminabit agricola fruges etiam in vertice montium;
& spicæ trement & fluctuabunt vento in eas flante
sicut arbores Libani.

e Fœnum terræ, est herba; cuius instar germinabit
frequens ciuis in urbibus.

Bene-

A tenui (quæ Regis erit Clementia) plebe.

» *Ars est hæc scilicet illi*

» *Parcere pauperibus, frangoq; domare superbos.*

Patria Pater audiet inde,

Et statuis se subscribi patietur ahenis

Inopum commune leuamen,

*Quos dape, quos Arabum gazis cumulabit &
auro.*

O tali Principe felix

Pro Salomone manus celo plebs tolle supinas:

Caleant altaria thure.

Efficiet rata vota Deus; carumque Sioni

Caput hoc seruabit in æuum.

Abramidasque pios ubertas læta reniset

Spicis redimita capillum.

Farra metet summis in montibus orta colonus

Vbi senerat antè cupressos;

Intactosque prius splendenti vomere saltus

Flauis obducet aristis.

Cernere erit tremulum culmis undare Tabori

Dum sibilus instrepet Euri:

Qualiter aduentu Boreæ frondosus inhorret

Libanus, vel buxifer Hermon.

Faciam quanto sobolem mirabimur auctu

Asie crenisse per vrbes?

Non ita per virides adolescunt gramina ripas

Vitreum Iordanis ad amnem.

Tam fortunati quæ tellus Principis vsquam

Titulos nomenque tacebit,

K 2

Quod

Benedictus Dominus Deus Israël, qui facit mirabilia solus:

Et benedictum nomen maiestatis eius in æternum : & replebitur maiestate eius omnis terra: fiat, fiat.

*Quod nec longa dies poterit, nec linor iniquus,
Nec edax abolere vetustas?*

*Exoriare NEPOS mihi qui deberis ab illo,
Ut libertate redones*

*Humanum quandoque genus. Spes illa salutis
Supereſt mortalibus agris.*

*Hanc ego non-vanus populis denuntio vates,
Mihi quam Deus indicat ipſe*

*Abramidum Deus; attonito qui talia ſolus
Edit miracula mundo,*

*Maieſtate ſui qui numinis omnia complet,
Terrasque æthramque liquentem.*

*His mea pro meritis illius dicit honori
Votiuum barbytos hymnum.*

PSALMVS XIX.

TITVLVS

In finem Psalmus Dauid.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis : protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto : & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui : & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat

ARGUMENTVM.

Populi votum pro Principis Victoriâ. Votum
id esto Belgarum applaudentium Serenif-
simo Cardinali FERDINANDO Hispania-
rum Infanti, de Batavis, & alijs hostibus
Triumphanti.

A Nnuat quæ tu petis, aduocatum
Supplici voto tibi sæpè Numen.
Ille te Custos in acuta belli
Seruet euntem

Prosper Hebrais Deus: ille fidâ
Mittat aspirans ope prelianti
E Sionæâ tibi fulgurantes
Æde Cherubos,

Qui supinatas nimio timore
Hostium fundant acies: tibi que
De triumphali properent virentem
Fronde coronam.

Mente si castâ, manibusque puris
Creber ad sacras operaris Aras,
Si facis centum * redeunte Lunâ
Ritè iuencis,

O Dei, Princeps, amor! ire perge,
Perge iuratum Solymis in hostem:
Excubant pro te, vigilantque curâ
Fata perenni.

Quid times, celo tibi militante,

K 4

Exitus

* In diè
Neome-
niæ.

Tribuat tibi secundum cor tuum : & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo : & in nomine Dei nostri * magnificabimur.

* Pro magnificabimur, Hebraea dictio magis significat vexilla erigemus; hoc est, triumphabimus.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus CHRISTVM suum.

Exaudiet illum de caelo sancto suo : in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus , & hi in equis : nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Exitus ut res habeat secundos?

Consilii cur ambiguus retractas

Optima cœpta?

Perge per laudis iter institutum.

Aureis Victoria præpes alis

Te volat circum. ter Iô Triumphæ

Dicite ciues.

Vos, simul mecum iuuet ad Sionis

Templa solemnè properare pompâ.

Vos ego gratum Superis docebo

Reddere carmen,

Et modos sistro faciam loquaci:

Quem choris vates ego temperabo,

Virgines seruate pedem, meique

Pollicis ictum.

* *Nunc preces credam valuisse nostras,*

Sospitem quando, Deus alme, Regem

Asseris: vindex inimica quando

Agmina sternis.

Vt volet, turbâ numeroque fidat

Barbarus, per me licet: explicatos

Ordines binis eques hinc & inde

Vestiat alis:

Sit suis Ammon tumidus quadrigis:

Non equi, non tot vetuere currus,

Quin catenatos David in Triumphum

Duceret hostes.

Nos, quibus teli tuus instar omnis

Est fauor; pugna vehementioris

* Formula
actionis
gratiarum.

K 5

Inter

* *Gracis*
σωτηροδι-
αυσου,
quod est
compedi-
bus ligati.

Ipsi * obligati sunt, & ceciderunt : nos
autem surreximus, & erecti sumus.

Domine, saluum fac Regem : & exaudi
nos in die, qua inuocauerimus te.

Inter ardorem, medios tumultus

Inter, oramus.

Semper ut Regem tuearis, orant

Integris mista pueris puella:

Integris mistas pueris puellas

Commodus audi.

ARGV-

P S A L M V S X X.

DAVIDIS REGIS.

T I T V L V S

^a A principio Psalms
in finem,
perpetua est
ad Deum
Apostro-
phe.

^b Non ab-
sime metri
genus inue-
nies apud
Horatium,

Lyric. lib. 1.

^c Allusio
ad coronam
illam que
ablata de
capite Re-
gis Ammo-

nitarum,

imposita est
capiti Da-

uidis; ut
videre est

2. lib. Reg.

c. 12. cuius
et meminit

Flau. Iose-
phus.

^a In finem.

Domine in virtute tuâ lætabitur
Rex: & super salutare tuum ex-
ultabit vehementer.

Desiderium cordis eius tribuisti ei: & vo-
luntate labiorum eius non fraudasti eum.

Quoniam præuenisti eum in benedictio-
nibus dulcedinis: posuisti in capite eius
^c coronam de lapide pretioso.

Vitam

ARGUMENTVM.

Hic vigesimus PSALMVS, est gratulatio pro salute Regis, & victoriâ de Ammonitis & Syris obtentâ, si iuxta litteram accipias: sin verò iuxta sensum spiritalem magis placet intelligere; DAVID Psalmi auctor meritò dicendus est in CHRISTI victorias respexisse. Nobis certè sit idonea gratulandi formula, quâ pro relatâ nuper ab Inuictissimo Hungariæ & Bohemiæ Rege FERDINANDO ad Nortlingam de perduellibus Victoriâ, vota Deo exercituum persoluamus.

R Ege quòd incolumi letum Paana canamus,
 Cecidit quòd Barbarus hostis,
 Muneris est, Deus alme, tui: Te nempe secundo
 Rex ampla trophæa reportat,
 Appenditque tuam votorum compos ad Aram;
 Rata qui facis illa, priusquam
 Penè verecundo fuerint concepta labello.
 Dauidi Tu, quidquid honoris,
 Quidquid habet regni, patrio largiris amore.
 Illi tua dextera presens
 Gaudet Hydaspæis incendere tempora gemmis,
 Triplicique ambire coronâ.

Das

Vitam petijt à te : & tribuisti ei longi-
tudinem dierum in sæculum , & in sæcu-
lum sæculi.

Magna est gloria eius in salutarì tuo :
gloriam & magnum decorem impones su-
per eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem
in sæculum sæculi : lætificabis eum in gaudio
cum vultu tuo.

Quoniam Rex sperat in Domino : & in
misericordia Altissimi non commouebitur.

Inueniatur manus tua omnibus inimi-
cis tuis : dextera tua inueniat omnes qui te
oderunt.

Pones

Das super his annos, immortalēque senectam,
Et inexpugnabile robur.
Nēve quid ad cumulū desideret ille fauoris,
Certissimus efficit auctor
Illius innumeris ut gloria fulta Triumphis
Lauros consumpserit omnes;
Nec satis inueniat palmarum diues Idume
Regem quibus ornet ouantem.
Quid sibi praterēā supplex Dauid ampliūs optet
A te tot honoribus auctus?
Aut noua cur poscat benefacta prioribus addi,
Maiorāve gaudia speret?
Felix ō nimium felix, te semper in uno
Quoniam spes collocat omnes!
Non illum quatiunt creperi discrimina belli,
Non acres undique motus.
Sic Parani cautes ventorum obnititur ira,
Tempestate s̄que sonoras
Imperturbato secura cacumine ridet.
Nec Arabs, nec belliger Ammon,
Nec Dauidem contrā quidquam Syrus audeat
hostis.
Tuus hęc metet agmina mucro
Barbaricis altē fibris inguloque receptus.
Hęc est tibi debita laurus.
O Pater! vsque tuo defensum Numine serua
Per mille pericula Regem:
Et coniuratas Solymam subuertere gentes
Valido disperde lacerto:

Has

Pones eos vt clibanum ignis in tempore vultus tui : Dominus in ira sua conturbabit eos, & deuorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes : & semen eorum à filijs hominum.

Quoniam declinauerunt in te mala ; cogitauerunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

* Hieronymus legit, funes tuos præparabis contra facies eorum, vt velut indagine cingantur impij, ne uisionem diuinã possint euadere.

Quoniam pones eos dorsum : in * reliquijs tuis præparabis vultum eorum.

Exaltare Domine in virtute tua : cantabimus & psallemus virtutes tuas.

Has furor absumat tuus, innoluatque perenni

Velox Vindicta ruinâ:

Ignis ut erumpens super exundante camino

Vorat, alta brachia silvæ.

Impia colluvies sic funditus excindatur,

Vt semina nulla relinquat,

Nullam post aliquot stirpem quæ pullulet annos.

Horum sit nemo superstes

Qui tua consilio pessumdare sacra profano

Tentant; sed inanibus ausis.

Vltor ades! pharetraque habilem deprome sa-

gittam,

Fugiat tremefactus ut hostis:

Dum verso vitare volet tua spicula tergo,

Vitricem incurret in hastam,

Cedendamque tibi frontem dabit; undique

cinctus

Indagine more ferarum.

His quantus tibi surget honos, quæ gloria factis;

Deus ô supreme Deorum!

Nos fidibus, nos voce tuum cantabimus assâ

Mansurum in secula nomen.

CHRONOGRAPHICVM.

DoMIne In VItVte tVâ LætatVs est
reX nortLIngæ.

L

A R G V.

PSALMVS CXLIII.

TITVLVS,

Psalmus Dauid * aduersus Goliath.

* *Titulus
hic qui in
Latinis co-
dicibus le-
gitur, ad-
uersus Go-
liath, pa-
rum qua-
drat mate-
ria Psalmi:
itaque nec
in plerisque
Graecorum
libris inue-
nitur, ut
testatur
Euthymius.*

Benedictus Dominus Deus meus,
qui docet manus meas ad praelium,
& digitos meos ad bellum.

Misericordia mea, & refugium meum:
susceptor meus, & liberator meus.
Protector meus, & in ipso speraui: qui
subdit populum meum sub me.

Domine

ARGUMENTVM.

Solemne hîc canit Epinicium Rex DAVID ob
Victorias multiplices Diuinâ sibi virtute
collatas, redditam Imperio suo Pacem; in
cuius laudes excurrit, amœnâ & floridâ
digressione.

Ad crebras Augustissimi Cæsaris FERDI-
NANDI SECUNDI Victorias hic Psal-
mus referri potest.

O Ra quæ pridem tibi consecrari,
In tuas ardent, Deus, ire laudes:
Et manus, quæ te dociles magistro
Horrida primùm

Arma tractarunt, modò mitioris
Ad lyræ dulcem renocantur usum,
Par tuo (si fas erit) ut reponam
Carmen honori.

Te canam rerum decus ô mearum,
O Salus, ô Spes! mihi perduelles
Sub iugum mittens, minùs obsequentem
Subdis Idumen:

Nam quòd ignauo Pherezeus arcu
Abstinet campis; opis illud omne
Est tua, vultu propior simul me
Respicis æquo.

L 2.

Qui

* *Hebraea* Domine quid est homo quia * innotuisti
habēt, quia ei? aut filius hominis, quia reputas eum?
cognoscis
eum. i. cur-
ram eius
habes.

Homo vanitati similis factus est: dies eius
 sicut umbra prætereunt.

Domine inclina cælos tuos, & descen-
 de: tange montes, & fumigabunt.

Fulgura coruscationem, & dissipabis eos:
 emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

* *Videtur* Emitte manum tuam de alto, eripe
hic Psal- me, & libera me de aquis multis; de manu
mus compo- * filiorum alienorum.
situs, cum
post multas Quorum os locutum est vanitatem: &
victorias dextera eorum, dextera iniquitatis.
postremam
de Ammo-
nitis refer-
ret; ut opi-
natur Ian-
senius.

Deus

Qui fit ad paruos ut homunciones
Tantus accedas Deus; ut fauore,
Ut tuâ dignos Pater arbitreris
Optime curâ?

„Vmbra mortales sumus, aut inani
„Vanus si quid reperitur umbrâ.
Tu tamen gaudes caput hoc relicto
Visere celo.

Euge declini mihi lapsus æthrâ,
Et procellosis Boreæ quadrigis
Vectus, huc felix ades! huc tonantem
Dirige currum!

Te super summos equitante montes
Æstuans fumabit apex Orebi;
Et coruscanti pluet imbres diros
Fulmen in hostes.

Brachio, vindex scelerum, rubente
I Palestinas iaculare turre!
Barbarus passim tibi terga prado
Vertex inandax.

Cernis Hebræo Syrus ut colono
Miles insultet, sua fœderatus
Arma cui pactis sociavit Ammon
Nuper iniquis?

Hi tuum bello Dauidem laceffunt,
More torrentis violenter unda.
Me, Pater, tutum tua sospitatrix
Dextera præstet.

Deus canticum nouum cantabo tibi : in psalterio , decachordo psallam tibi.

^a In textu Hebraeo haec qua de felicitate Pacis dicuntur, tribuuntur populo Dei: unde &

Hieronymus vertit, Ut sint filij nostri sicut nouellae plantationes, &c.

Filiae nostrae, &c. Promptuaria nostra, &c. Quod bene conuenit veteri Testamento, in quo pijs haec bona promittuntur, quae more Prophetico, tamquam iam praesentia Dauid hic describit

Qui das salutem Regibus : qui redemisti Dauid seruum tuum de gladio maligno : eripe me.

Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum est vanitatem : & dextera eorum, dextera iniquitatis.

^a Quorum filij, sicut nouellae plantationes in iuuentute sua.

Filiae eorum compositae : circumornatae vt ^b similitudo templi.

Promptuaria eorum plena, eructantia ex hoc in illud.

^b Similitudo templi, id est Idea, quam habuit Rex Dauid: cuius venustati comparat Virgines Sioneas, non alienigenas: nam praeter decorum filiae incircumcisorum templo Dei compararentur.

Oues

Tunc nouam (si quid mea plectra possunt)

Ad tuas Oden modulabor Aras:

Teque bis-quinis resonare discent

Nabilia chordis.

Vt tuâ Reges ope roborentur

Ordiam grato memorare cantu;

Vtque seruaris Dauidem frequenter

Rebus in arctis.

Protinus dicam celebres triumphos,

Impio raptas & ab hoste palmas:

Nec bonæ, quam tu dederis, tacebo

Commoda Pacis.

Quanta Iudeas, referam, per vrbes

Ludat exultim plateis iuuentus;

Vt frequens proles obeat paternam

Vespere mensam.

Sic Orontean sata propter undas

Laurus immenso sobolescit auctu,

Matris & sese sub opaciore

Subijcit umbrâ.

Enitet tali Solymæa cultu

Virgo, dum festa redeunt Calendæ;

Qualis arridet, tibi dedicanda

Ædis imago.

Melle decurrunt, oleoque riuu,

Horreum pergunt cumulare messes,

Et mero large locuples redundat

Cella quadrimo.

Oues eorum fœtosæ , abundantes in
egressibus suis ; boues eorum crassæ.

* Non est *interruptio.* Non est * ruina maceriæ , neque transitus,
neque clamor in plateis eorum.

Non per-
rumpuntur
mœnia ma-
chinis ho-
stium. Sic
interpreta-
tur Abra-
hamus Es-
dra hunc
locum.

Beatum dixerunt populum , cui hæc
sunt : beatus populus , cuius Dominus Deus
eius.

*Nec gregem nohnt numerare pastor
Mane balantes comitatus agnos;
Et recondendis queritur deesse
Vimina lanis.*

*Leta per Bethles sata, tollit hinnitum,
Aptus ad fruges equus euehendas:
Et boues vincunt grauido capacem
Ubere mulctram.*

*Non Sioneos furiosa crebris
Ictibus pulsat, catapulta muros:
Nec leues rumpunt, inimica nobis
Classica somnos.*

*Otio felix perhiberis isto;
Te tamen, Iudæa, beatiorem
Dixerim longè, quòd habere Numen
Detur amicum.*

PSALMVS LXVII.

TITVLVS,

In finem, Psalmus Cantici ipsi Dauid.

*a Solemnis
formula
sacrorum.
b Epulen-
tur, idem
quod sacri-
ficent. Sic
Virg. Cui
Maurusia
pietis Gens
epulata
toris Le-
naum libat
honorem.
c Per Oc-
casum hic
intelligitur
desertū. Sic
Isa. cap. 21.
In saltu ad
vesperam
dormietis,
id est, in de-
serto Cedar.*

EXurgat Deus, & dissipentur inimi-
ci eius: & fugiant qui oderunt eum,
à facie eius.

Sicut deficit fumus, deficient: sicut
fluit cera à facie ignis, sic pereant peccato-
res à facie Dei.

Et iusti *b* epulentur, & exultent in con-
spectu Dei: & delectentur in lætitia.

Cantate Domino, psalmum dicite no-
mini eius: iter facite ei qui ascendit super
c Occasum: Dominus nomen illi.

Exul-

ARGUMENTVM.

PSALMVM hunc sexagesimum septimum cecinit Rex DAVID in conspectu Arcæ fœderis, cùm illam ex ædibus Obededom in arcem Sionis solemni & planè triumphali pompâ traduceret; præeuntibus, chorosque ducentibus Hebræis virginibus. Tener est carminis character, genialibus pomparum choris attemperatus.

EN adest DEVS. *impios*
Hinc procul procul arceo.
Inuisum Superis genus,
Hinc abite profani.

Fumus ut fugit: obuijs
Cera cedit, ut ignibus:
Sic, intrante Deo, procul
Hinc abite profani.

Vos fauete pij sacris,
Et cæsis hilari die
Victimis, epulamini
Hanc Sionis ad aram.

Puella, & pueri integri
Leta dicite carmina:
Nablijs genialibus
Simul inngite voces.

Sternatur

a Turbabitur à facie eius.

Desunt hæc in Hebræo textu; addiderunt Septuag. Interp.

b Deus in loco sancto suo. *Desunt hæc etiam in Hebræo textu.*

c *Sub his metaphoris carceris & sepulchri adumbratur dura seruitus Hebræorum in Ægypto.*

Est enim in usu apud Hebræos geminare metaphoras, ut eadem res significetur.

Exultate in conspectu eius, a turbabitur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarum.

b Deus in loco sancto suo: Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo:

c Qui educit vinctos in fortitudine, similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cùm egredereris in conspectu populi tui, cùm pertransires in deserto;

Terra mota est, etenim cæli distillaerunt à facie Dei Sinai, à facie Dei Israël.

Plu-

*Sternatur via frondibus
Mixto flore croci, Deus
Puro scandit ab Hespero
Dum Sionis ad arces.*

*Quo te nomine nuncupem?
Sen dici Dominus voles
Deum Maxime; quis tibi
Compararier ausit?*

*Andis siue libentiùs
Arbiter Vidua mala
Quam vexant fora; quis tibi
Compararier ausit?*

*Sine connubijs præes,
Orbos seu pueros regis
Parens Optime; quis tibi
Compararier ausit?*

*Sine ergastula te iuuat,
Sine claustra refringere
Dextrâ vindice, quis tibi
Compararier ausit?*

*Scimus ut Mareotica
Anos compede solueris;
Scimus ut per inhospitam
Triumpharis Idæmen:*

*Dum Sina tremaret ingum,
Et sub mole fatisceret
Insessus Paranus tibi;
Dum nutaret Orebus:*

Ipsè

a Dabit
verbum. i.

argumen-
tum carmi-
nis, euan-
gelizanti-
bus. i. can-
tatricibus:

est enim fe-
minea ter-
minationis
in Hebraeo
textu. Erat

proprium
puellarum
cātare Epi-
nicia & E-
pithalamia

b Vox hac
dilecti, ho-
monyma est
apud He-
braeos, signi-
ficās etiam

Sponsum. ut
sit sensus;
Rex virtu-
tum, qui so-
let videri

terribilis,
venit iam
blandus, ut
Sponsus ad

Sponsam,
diuidere ei
munera, ad
speciem &
ornatū eius.

Pluuiam voluntariam segregabis Deus he-
reditati tuæ: & infirmata est, tu verò per-
fecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: parasti
in dulcedine tua pauperi, Deus.

Dominus a dabit verbum euangelizanti-
bus, virtute multa.

Rex virtutum b dilecti dilecti: & speciei
domus diuidere spolia.

Ipse dum plueret polus
 Imbrem nectaris; & tuo
 Rores sponte peculio
 Dispensaret amicos.

Cura tanta fuit gregis,
 Amor tantus, ut inuia
 Inter resqua vago dares
 Vigil pabula Pastor.

Non minore nepotibus
 Nunc viam studio præs;
 Et Paratono nihil
 Debet iste Triumphus.

Doctæ psallere Virgines,
 Spiritum quibus & modos
 Carminis Deus annuit,
 Clarâ dicite voce:

Iò vinat! iò, iò
 Triumphet Deus! aspice
 Curru vectus ut aureo,
 Regaliq̄ue paratu,

Sionis subeat sacrum
 Dilectæ sibi verticem;
 Pompâ Sponsus adit pari
 Nouæ limina nuptæ.

Ut mentes rapit omnium
 Grandi munificentia!
 Quid moras trahis? obuiam
 Prodi Virgo Sionis.

Armillis,

^a Inter me-
 dios clericos
 dormire,
 est rusticā
 vitam age-
 re. Sic Iu-
 dic. 3. Ru-
 ben dicitur
 habitare
 inter termi-
 nos, & au-
 dire sibilos
 gregum. Et
 Gen. 49. Se-
 ptuag. In-
 terp. loquē-
 tes de Issa-
 char viro
 agricolā di-
 cunt: Issa-
 char dor-
 miens inter
 medios cle-
 ros. ubi
 vulgata
 versio ha-
 bet: Issa-
 char accu-
 bans inter
 terminos
 suos.

Si dormiatis inter ^a medios clericos, pennæ
 columbæ deargentatæ, & posteriora dorsif
 eius in pallore auri.

Dum discernit cælestis Reges super eam,
 niue dealbabuntur in ^b Selmon: mons Dei,
 mons pinguis.

Mons coagulatus, mons pinguis: ut quid
 suspicamini montes coagulatos?

^b Hic vox, Selmon, non est proprium nomen alicuius
 montis, sed significat montem obscurum in genere. Et ita
 vertit Theodotion. ut sensus sit: Mons Ierusalē, qui prius
 erat obscurus & nullius nominis, fiet clarus adificatio ibi
 Templo. Nam sub nomine Selmonis debet intelligi mons
 Ierusalem. Neque nouum est in sacris Litteris, ut nomina
 communia formam habeant priorum. Sic Septuag.
 Interp. montem Pharan, vertunt umbrosū.

Mons,

*Armillis, & inauribus,
Et donaberis annulo.*

*Quid moras trahis? obuiam
Prodi Virgo Sionis.*

*Quae vitam prius egeras
Ruri sordidulam; modò
Arrhis connubialibus
Exornata nitebis;*

*Qualis alba columbula
Solis ad radios mouens
Cervicem tremulam, vagà
Auri luce refulget.*

*Quos Reges tibi calitum
Indulgentia destinat?
O dies nine, secula
Auro digna notari!*

*At quem te memorem, quibus
Selmo concelebrem modis?
Mons lectissime, mons Deo
Sacer Bellipotent!*

*Mons candore coagulum,
Lactis equiparans: soli
Uberrate nec alteri.
Amans cedere cliuo.*

*Non est, Selmo, periculum
Ne quis se tibi montium
Præferat. Libani quidem
Collis audit amœnus;*

M

Sed

Mons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

*a Sic Virg.
de templo
Iunonis:
Hic illius
arma, Hic
currus fuit.*

a Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sina in sancto.

b Luculentum testimonium de Christi Ascensione: ut observat ipse Paulus Apostolus.

b Ascendisti in altum, cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus: Etenim non credentes, inhabitare Dominum Deum.

Benedictus Dominus Deus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

Deus

*Sed deformis erit tibi
Collatus Libanus, neque
Posthac ambitiosius
Cælo cornua tollet.*

*Mons ocellule montium!
Dei delicia! locum
Hic templo Deus eliget:
Hic oracula fundet:*

*Perennes alet hic focos:
Currus hic erit illius
Quem circum Aligera volant,
Sesquimille phalanges.*

*Vlla non alibi Deo
Gratior mora; non ingum
Sine, non ita lucidi
Placet Regia cæli.*

*Quò serus recipi volet
Postquam vicerit inferos,
Captivumque reduxerit
Stygis carcere vulgus;*

*Humaneque propagini
Largâ contulerit manu
Que vix inueniant fidem
Immortalia dona.*

*O felix ades! ô bonâ
Deus nos ope sospita!
Te via sequimur Ducem,
Auctoremque salutis.*

Deus noster, Deus saluos faciendi : &
Domini Domini exitus mortis.

Verumtamen Deus confringet capita ini-
micorum suorum : * verticem capilli per-
ambulantium in delictis suis.

* Verticem
capilli. i.
verticem
capitis se-
mirasi, re-
licto vno
aut altero
capillo pro
notâ igno-
minia.

Dixit Dominus : Ex Bafan conuertam,
conuertam in profundum maris:

Vt intingatur pes tuus in sanguine : lingua
canum tuorum ex inimicis, ab ipso.

Viderunt ingressus tuos Deus, ingressus
Dei mei; Regis mei qui est in sancto.

Praue-

*Tu nepotibus Ifaci
Imperator es vnicus:
Tu das vsque recentibus
Inclarescere palmis:*

*Tu Dux insuperabilis,
Tu dira domitor necis:
Iò dicat ouans, Iò
Iò, turba, Triumphe!*

*Hostis ante tuas, caput
Semirasus, eat rotas;
Nodo non resolubili
Manum vinctus utramque:*

*Illum de Basani ingo
Dabis præcipitem in mare.
Iò dicat ouans, Iò
Iò, turba, Triumphe!*

*Tantâ cede rebellium
Hæc Victoria constitit;
Vt crurum tenuis hostico
Perfundare cruore.*

*Barbarum properent canes
Rostris lambere sanguinem.
Iò dicat ouans, Iò
Iò, turba, Triumphe.*

*Pompa fit propior. tuum
Ferculum videor videre.
O Rex! ô Deus hanc veni
Aduocatus in adem!*

M 3

Præcen-

a *Intelligitur hic princeps cantorum, siue praeceptor.* Præuenerunt a principes coniuncti psal-
b *Vox ecclesijs pro cœtibus accipitur, qui conuocabantur tubis. sic* lentibus, in medio iuencularum tympani-
Psal 80. striarum.

b *Vox ecclesijs pro cœtibus accipitur, qui conuocabantur tubis. sic*

Psal 80.

Buccinate

in Neome-

nia tuba.

c *Alluditur*

hic ad illud

Deuter. 33.

Beniamin

amantissi-

mus Domi-

ni habitabit

confidenter

in eo: quasi

in thalamo

tota die

morabitur,

& inter hu-

meros illius

requiescet.

Templum

enim Do-

mini fuit

adificatū in

sorte tribus

Beniamin:

In *b* ecclesijs benedicite Deo Domino, de
 fontibus Israël.

Ibi *c* Benjamin adolescentulus, in mentis
 excessu.

Principes Iuda, duces eorum: principes
 Zabulon, principes Nephthali.

Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc
 Deus, quod operatus es in nobis.

A templo

*Præcentor faciat modos,
Psallens quos referat chorus.
O Rex! ô Deus hanc veni
Aduocatus in ædem!*

*Hinc & inde puellulæ
Palmis tympana temperent;
Et dicant: Deus hanc veni
Aduocatus in ædem!*

*Omnes admoniti tubis
Adsint, quotquot ab inclyto
Israële trahunt genus;
Loquantur bona verba.*

*In primis mihi Benjamin
Flosculus iuuenum canat,
Impotentius entheo
Mentem percitus æstro.*

*Addat se comitem volo
Iuda, & Nephthalidum manus:
Nec desint Zabulonio
Duces sanguine creti.*

*Si placent Solymæ, Pater,
Si David, tuus est amor,
Quem Bethles ab ouilibus
Hæc ad sceptrâ vocasti:*

*Hunc, ut es solitus, iuua;
Huic vires superadijce:
Non enim sine te. potest
Hostem fundere victor;*

a A templo tuo, id est, propter, Hebraismus.

a A templo tuo in Ierusalem, tibi offerent Reges munera.

b *Chaldaus paraphra-
stes hic de
dys Ægypti
agi putat,
& sic vertit:* Eij-
ce hastatorum
feras, animalia,
vitulum, &
taurum, &
Apim, cum
vitulis populorum,
quæ sunt
idola.

b Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum; vt excludant eos qui probati sunt argento.

Dissipa gentes quæ bella volunt: venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

Regna

*Te fauente tamen potest.
Quòd si faueris ; offeret
De captis spolia hostibus,
Non inutile munus:*

*Vt suo tibi tempore
Structa latipotentibus
Ædes in Moria iugis
Læui marmore surgat.*

*Quid suos mihi iactitat
Fabulosa Pharus deos
Natos inter arundines?
Vt lubet, crocodilon*

*Aut Apim profugam bouem
Sibi numina consecret:
Si videtur, ahenea
His ponat simulacra,*

*Vel argentea ; nil moror.
Sit superba suis sinam
Diuis ; ne tamen hos Deo
Israëlis adæquet.*

*Hæc ludibria numinum,
Que certare parant tibi
Deus Maxime, dissipa
Sicci pulueris instar.*

*Tunc Phari niger accola
Accidet genibus tuis,
Quem supplex volet Æthiops
Antenertere cultu.*

Regna terræ , cantate Deo : psallite Domino:

Psallite Deo , qui ascendit super cælum cæli , ad Orientem.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis , dabo gloriam Deo super Israël ; magnificentia eius , & virtus eius in nubibus.

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israël ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus.

*Terrarum reliquis erit
Par sententia Regibus
Cernicem tibi subdere,
Tibi dicere laudes;*

*Qui curru quatis aetherem,
Qui celi super ardua
Elenas solium, diem
Quâ Sol parte reducit,*

*Si robusta tonitrua
Vocis audierit tuae,
Gens superstitiosior
Intimos tremet artus.*

*Nos gaudebimus interim
Qui tuâ sumus in fide,
Et festas Epinicium
Concinemus ad aras.*

PSALMVS LXXXIII.

TITVLVS,

Pro ^a torcularibus filijs Core.

^a *Materia huius Psalmi valde conuenit hic Titulus. Sicut enim tempore vindemia musto madidus vinitor in canticum erumpit; ita Propheta ex amoris Diuini torculari hunc Psalmum expressit. b Deum viuum appellat, ad distinctionem eorum deorum qui putantur dij: sed mortui sunt, ait Hieron.*

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Cor meum & caro mea exultauerunt in ^b Deum viuum.

Etenim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Alta-

ARGUMENTVM.

Exponit hîc DAVID flagrantissimum suum desiderium Ædem sacram adeundi, & ibidem commorandi, pluris æstimans vel infimum in templo Dei obire ianitoris munus, quàm habitare in palatijs impiorum. Mirificè conuenit hic Psalmus Religiosis.

T *Va quàm lubens frequento
Deus ô supreme templa!
Nihil Orbe par in omni,*

Nihil est ijs secundum.

Aliunde nulla posthac

Veniet prior voluptas

Mihi, quàm tuis ab Aris.

Quibus ô quibus salit cor

Mihi gaudijs; pedesque

Quibus incitantur alis,

Tua quando Sancta viso?

Alijs colenda linquam

Simulacra surda diuûm;

Ego, semper audienti

Tibi ritè supplicabo.

Et habet cubile passer,

Et habet cubile turtur

Patule nucis sub umbrâ:

Ego sedis huius hospes,

Ego fretus hoc asylo,

Neque

*a Impensè
aliquid de-
sideranti-
bus, valdè
congruit
Aposiope-
sis.*

a Altaria tua Domine virtutum : Rex
meus, & Deus meus.

Beati, qui habitant in domo tua Domine:
in sæcula sæculorum laudabunt te.

*b Disposuit
ascendere
ad eum lo-
cum, quem
constituit
Dominus
sibi in habi-
tationem.*

Beatus vir, cuius est auxilium abs te:
b ascensiones in corde suo disposuit, in val-
le lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator,
ibunt de virtute in virtutem : videbitur Deus
deorum in Sion.

Domine

Neque passeri cubile,
 Neque turturi latebras
 Minimum vel innidebo.

Deus ô meus, meus Rex!
 Tua semper Ara, nidus
 Mihi fit, locem fouendas
 Vbi cogitationes,
 Vbi molliter quiescam.
 Ter & amplius beati,
 Tua quos domus sacratis
 Penetralibus recepit!
 Procul hi negotijsque,
 Strepituque curiarum,
 Eremituque praliorum,
 Tibi consecrantur vni;
 Tibi feriantur vsque,
 Genialibusque tollunt
 Tua facta semper hymnis.

Sed & est beatus ille,
 Ope qui tuâ leuatus
 Solymæa templa scandit
 Tibi vota redditurus;
 Iter & laboriosum
 Superans vigente plantâ
 Alacer subit Sionem;
 Ubi te palàm videbit
 Pretium suæ reportans
 Operæ, tuos Amores,
 Superùm perenne nectar.

Age,

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

** Observare est hic Hyperbaton. Si enim versiculus Protector noster, præponatur versui Domine Deus, commodior erit sequentium connexio.*

* Protector noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies vna in atrijs tuis super millia.

Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo qui sperat in te.

Age, Rex supreme Regum
 Placidus veni, bonusque
 Dauidi tuo, paternis
 Ab ouilibus vocato
 Ad eburneas curules!

Age, Sospitator illi
 Ades: auribus secundis
 Age quæ precatur audi:
 Quoniam die vel vno
 Solymis manere mauult,
 Agitare quàm trecentis
 Alibi diebus annum:

Quoniam tui minister
 Magis optat esse templi,
 Habitare quàm superbas
 Procul à Sione turres,
 Arabumque possidere
 Opulenta sceptrà Regum.

Ita sit Pater! nec umquam
 Aliud petam: nec umquam
 Aliud dato rogatus;
 Tibi mos enim piorum
 Precibus fauere castis.

Deus arbiter duelli,
 „Sua vota quisquis est spem
 „Posuisse gaudet in te,
 „Satis est superque felix.

